

Αύγουστος 2001

Κυβερνητικό το Πρόβλημα της Οικονομίας

Ένα χρόνο μετά την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ δικαιώνεται απόλυτα η κριτική που ασκούσε η Νέα Δημοκρατία. Η κριτική αυτή είχε δύο άξονες.

Πρώτον, ότι η κυβέρνηση είχε δώσει απόλυτη έμφαση στην ονομαστική σύγκλιση, παραγνωρίζοντας την πραγματική οικονομία. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να διογκωθεί η ανεργία, να δημιουργηθούν προβλήματα ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και να μην δημιουργηθούν περιθώρια αυτοδύναμης οικονομικής ανάπτυξης. Η όποια ανάπτυξη υπήρξε ήταν αποτέλεσμα των ευνοϊκών διεθνών συγκυριών και των εισροών από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δεύτερον, ότι ακόμη και η πολιτική της ονομαστικής σύγκλισης είχε εξαιρετικές αδυναμίες. Ήταν κατά βάση εισπρακτική, με έμφαση στους φόρους και στις μετοχοποιήσεις. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την αφαιμάξη των Ελλήνων πολιτών, τόσο μέσω της φορολογίας, όσο και μέσω της κατάρρευσης του χρηματιστηρίου, το οποίο επιχείρησε να εκμεταλλευθεί η κυβέρνηση. Επιπλέον, λόγω του ότι η εισπρακτική αυτή πολιτική δεν επαρκούσε ούτε για την ονομαστική σύγκλιση, χρησιμοποιήθηκε σε τεράστια έκταση η λεγόμενη «δημιουργική λογιστική», η προσπάθεια δηλαδή συγκάλυψης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους με τρόπους που μπορεί να ήταν τυπικά σύμφωνοι με το γράμμα των λογιστικών κανόνων, αλλά αντίθετοι με το πνεύμα τους.

Σήμερα, όλοι σχεδόν ενστερνίζονται αυτές τις θέσεις της Νέας Δημοκρατίας. Οι θέσεις που παρουσιάζονται με ένταση σε έγκριτες εφημερίδες είναι χαρακτηριστικές. Από τις αρχές Απριλίου μιλούν για «μαύρες τρύπες των λογαριασμών του δημοσίου» και για «πολιτική απάτη» αναφορικά με την κατάσταση της οικονομίας. Αναφέρονται επίσης σε «κρυφά χρέη», σε «αποτυχία» της οικονομικής πολιτικής και σε «παραχάραξη» των στοιχείων της οικονομίας. Επιπλέον, οι κοινωνικοί εταίροι αμφισβητούν πλέον ανοικτά τις κυβερνητικές επιλογές στην οικονομία. Ο ΣΕΒ επισημαίνει ότι η κυβερνητική πολιτική δεν οδηγεί σε βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και αμφισβητεί ευθέως την αποτελεσματικότητά της, ενώ το ίδιο έκανε και η ΓΣΕΕ με το ασφαλιστικό. Ο ίδιος ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος αποκαλύπτει εμμέσως τα κρυφά ελλείμματα και χρέη, ενώ με διπλωματικό τρόπο οι διεθνείς οργανισμοί αποκαλύπτουν τις αδυναμίες της κυβέρνησης στην προώθηση της απελευθέρωσης της οικονομίας και των άλλων διαρθρωτικών αλλαγών.

Η ψύχραιμη εξέταση των οικονομικών δεδομένων από όλους αυτούς αποκαλύπτει σημαντικά προβλήματα, ενώ το οικονομικό κλίμα στη χώρα είναι πολύ χειρότερο από ότι πριν από ένα χρόνο.

Πολλά στοιχεία συνηγορούν πλέον σε αυτό.

1. Η αρνητική εξέλιξη της ανεργίας που κινείται μεταξύ του 11-12% από 9% πριν μερικά χρόνια.
2. Η καχεξία του χρηματιστηρίου που έχει σημειώσει πρωτοφανή πτώση μετά τις εκλογές.

3. Η στασιμότητα του διαθέσιμου εισοδήματος των μισθωτών και οι αρνητικές προσδοκίες των νοικοκυριών όπως αποτυπώθηκαν σε πρόσφατη έρευνα
4. Η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών που αποτυπώνει το μεγάλο πρόβλημα ανταγωνιστικότητας της χώρας
5. Τα εντεινόμενα δημοσιονομικά αδιέξοδα, που οδηγούν σε εκρηκτική άνοδο του «κρυφού» δημοσίου χρέους μέσω μεθοδεύσεων όπως τα προμέτοχα, τα προέσοδα και οι λουιές προεξοφλήσεις που μεταθέτουν τα βάρη για μετά το 2003 και υπονομεύουν το μέλλον.
6. Η καθυστέρηση της υλοποίησης του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για 18 μήνες, με αποτέλεσμα να ελλοχεύει ο κίνδυνος περικοπής κονδυλίων μετά το 2003.
7. Το ναυάγιο των μετοχοποιήσεων, που αντικαθίστανται με δανεισμό, και οι μεγάλες καθυστερήσεις στην απελευθέρωση των αγορών και στις ουσιαστικές αποκρατικοποιήσεις.
8. Η αναβολή της φορολογικής μεταρρύθμισης για το προεκλογικό (;) έτος 2003.

Το πρόβλημα της οικονομίας είναι η ακυβερνησία στην οποία περιέπεσε η χώρα μετά τις εκλογές. Είναι πρόβλημα μιας κυβέρνησης που αλληλοσπαρίζεται ενώ δεν έχει ούτε όραμα, ούτε κατεύθυνση, ούτε προσανατολισμό. Ο κίνδυνος που ελλοχεύει τώρα είναι να οδηγηθεί η κυβέρνηση σε ένα νέο φαύλο κύκλο παροχών χωρίς αντίκρισμα, προκειμένου να αντιμετωπίσει και τη μεγάλη μείωση της δημοτικότητας της τους τελευταίους μήνες. Ήδη υπάρχουν ενδείξεις ότι κάτω από το βάρος της αναξιοπιστίας της, η κυβέρνηση συσκοτίζει ακόμη περισσότερο την πραγματική οικονομική κατάσταση της χώρας και οδηγείται σε μία παροχολογία που κυριαρχείται από προεκλογικές σκοπιμότητες εις βάρος των καγίων συμφερόντων της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτών της χώρας. Το μέλλον υπονομεύεται για τις μικροκομματικές ανάγκες του κυβερνώντος κόμματος.

Αυτό που χρειάζεται η χώρα είναι πολιτικές πρωτοβουλίες που να δίνουν αναπτυξιακές διεξόδους στην οικονομία και να οδηγούν σε βελτίωση της διανομής του εισοδήματος:

- Η ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Το άνοιγμα κρίσιμων αγορών στον ανταγωνισμό.
- Μία νέα πολιτική αποκρατικοποίησης που δεν θα στηρίζεται αποκλειστικά στο ελληνικό χρηματιστήριο και τις μετοχοποιήσεις.
- Μία γενναία φορολογική μεταρρύθμιση που θα απλοποιήσει το φορολογικό σύστημα και θα μειώσει το φορολογικό βάρος.
- Ο περιορισμός της σπατάλης στο δημόσιο, η συγκράτηση των καταναλωτικών δημοσίων δαπανών και η αναδιάρθρωση των δημοσίων δαπανών υπέρ των αδυνάτων.

Παράλληλα απαιτούνται σοβαρές προσπάθειες σε μία σειρά από επί μέρους τομείς. Τέτοιοι είναι:

- Η διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων. Πρέπει να ξεφύγουμε από τη στενή κομματική και κυβερνητική λογική, που έχει οδηγήσει στις πρόσφατες μεγάλες καθυστερήσεις και στον ανεπαρκή σχεδιασμό.

- **Η προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων.** Εδώ οι καθυστερήσεις είναι μεγάλες και κινδυνεύουμε να πληρώσουμε ακριβά τους αγώνες. Τόσο ακριβά που να υπερκαλύψουμε τα πιθανά οφέλη από τη διοργάνωσή τους.
- **Τα μεγάλα έργα υποδομής.** Τα έργα πρέπει να ολοκληρώνονται έγκαιρα, να μην υπάρχουν υπερβάσεις προϋπολογισμών και να διασφαλίζεται η ποιότητα. Στα περισσότερα από τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη αυτές οι προϋποθέσεις δεν τηρούνται.

1-1-81
14/2/21

Επιπλέον η χώρα χρειάζεται μεγάλες μεταρρυθμίσεις. Μεταρρυθμίσεις που δεν είναι με τη στενή έννοια οικονομικές, αλλά που χρειάζονται για να βελτιωθεί το οικονομικό κλίμα και να γίνουμε μια σύγχρονη και δίκαιη κοινωνία.

- **Η επανίδρυση της δημόσιας διοίκησης:** Η διοίκηση χρειάζεται αξιοκρατία σε όλα τα επίπεδα, καθώς και σχετική ανεξαρτησία από την εκάστοτε κυβέρνηση. Κλειδί είναι η καταπολέμηση του κομματισμού και των διακρίσεων των δημοσίων υπαλλήλων σε "ημετέρους" και μη. Σημαντικό στοιχείο είναι η διαρκής εκπαίδευση και επιμόρφωση και η σημαντική βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής.
- **Η ριζική μεταρρύθμιση του συστήματος παιδείας:** Η παιδεία αποτελεί την ατμομηχανή της ανάπτυξης και το σημαντικότερο μηχανισμό αναδιανομής του εισοδήματος. Η παιδεία χρειάζεται μία μεγάλη μεταρρύθμιση, που θα αναγνωρίσει τόσο την οικονομική όσο και την κοινωνική της σημασία. Όπως όλες οι μεταρρυθμίσεις, και αυτή θα πρέπει να γίνει με κοινωνική συναίνεση και μακρύ χρονικό ορίζοντα.
- **Η ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στην περιφέρεια:** Χρειαζόμαστε μία νέα αγροτική και περιφερειακή πολιτική, που θα βασίζεται στην ενίσχυση των υποδομών της περιφέρειας με νέα μεγάλα έργα, και σε ολοκληρωμένες αναπτυξιακές παρεμβάσεις σε καθεμία από τις καθυστερημένες περιφέρειες της χώρας.
- **Η αναμόρφωση του κοινωνικού κράτους:** Πολιτικά και κοινωνικά είναι ίσως το πιο δύσκολο εγχείρημα, ιδιαίτερα η μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Ωστόσο η αναμόρφωση θα πρέπει να αρχίσει. Πρώτο ζητούμενο είναι ένας ευρύς κοινωνικός διάλογος με τη συμμετοχή όλων των φορέων.

Ο κατάλογος είναι μακρύς. Μεγάλες και πολλές είναι ωστόσο και οι παραλείψεις της κυβερνητικής πολιτικής. Η σημερινή κυβέρνηση έχει χάσει πολύτιμο χρόνο και δεν είναι σε θέση, ακόμη και αν το ήθελε, να πάρει ουσιαστικές πρωτοβουλίες. Ο τύπος χρειάζεται μια νέα κυβέρνηση το ταχύτερο δυνατόν.

H